

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ
ผู้เขียน	นางสาวณัฐกานต์ กุศลรงค์
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ชเนศวร์ เจริญเมือง

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษาสามประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารทางการเมือง และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ในช่วงที่เกิดการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ, ประการที่สองเพื่อศึกษา และวิเคราะห์ว่าทฤษฎีทางการเมืองที่ปรากฏบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต ในช่วงที่เกิดการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ และประการสุดท้ายเพื่อศึกษา และวิเคราะห์แนวโน้มการใช้พื้นที่การสื่อสารทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษาพบว่าในยุคโลกาภิวัตน์อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อระบบการเมืองอย่างสูง โดยเฉพาะในช่วงเกิดการต่อต้านรัฐบาลทักษิณกลุ่มทางสังคม รวมถึงประชาชนต่างใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางการเมืองทั้งจากกลุ่มที่สนับสนุนและคัดค้านรัฐบาลทักษิณ โดยมีรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองผ่านเว็บไซต์ (Web Site), กระดานสนทนา (Web Board) และเว็บล็อก (Blog) ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองในห้วงเวลาดังกล่าว คือ สื่อมวลชนกระแสหลัก (โทรทัศน์, วิทยุ และหนังสือพิมพ์) ถูกควบคุมการนำเสนอข่าวสาร และการแทรกแซงการทำงานจากรัฐบาล ทำให้สื่อมวลชนกระแสหลักนำเสนอข่าวสารทางการเมืองด้านเดียว คือ ข่าวสาร หรือความคิดเห็นที่มาจากรัฐบาล หรือจากกลุ่มที่สนับสนุนรัฐบาลเท่านั้น, การขยายตัวของสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต, การเติบโตของสื่อทางเลือก และคุณสมบัติของสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ความสามารถในการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือ อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางการเมืองที่เอื้อต่อการสื่อสารทางการเมืองแบบสองทาง (Two-ways Communication) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากการพิจารณาอินเทอร์เน็ตในฐานะเครื่องมือการสื่อสารทางการเมืองแล้ว ยังพบว่าอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับการสื่อสารทางการเมืองแห่งใหม่ นอกเหนือจากการรวมตัวบนท้องถนน และตามสถานที่สำคัญ ในช่วงเกิดการต่อต้านรัฐบาลทักษิณพื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร, การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พื้นที่บนกระดานสนทนาในเว็บบอร์ดต่าง ๆ จากคุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตที่เปิดกว้างสำหรับทุกความคิดเห็นทั้งที่สนับสนุน และคัดค้านรัฐบาลทักษิณ ทำให้ความคิดเห็นบนพื้นที่กระดานสนทนาเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลาย นำไปสู่การปะทะกันของวาทกรรมทางการเมือง โดยวาทกรรมหลักคือ วาทกรรมว่าด้วยผู้นำการเมือง มีวาทกรรมนายกฯ พระราชทาน (มาตรา 7) และวาทกรรมเสื้อสีเหลือง เป็นวาทกรรมสนับสนุน

เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มการใช้พื้นที่การสื่อสารทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต พบว่า ในยุคโลกาภิวัตน์อินเทอร์เน็ตจะคงบทบาทสำคัญต่อการเมืองไทยต่อไป ทั้งด้านการสื่อสารทางการเมือง, การเป็นพื้นที่สาธารณะ, การเคลื่อนไหวทางการเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใหม่ ตลอดจนการให้บริการของภาครัฐแก่ประชาชนโดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และเป็นการขยายตัวทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรัฐบาลในการดำเนินนโยบายด้านอินเทอร์เน็ต และการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ และทำ

Thesis Title	The Political Communication on Internet in the Periods of the Opposition against the Thaksin Government
Author	Ms. Nutthakarn Kulnarong
Degree	Master of Arts (Political Science)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr.Tanet Charoenmuang

ABSTRACT

The purposes of this research are three-fold. The first is to study styles of political communication and possible factors affecting popular usage of the internet as a means of political communication in the period of the opposition against the Thaksin Government. The second is to study and analyze various political discourses presented on the internet in the period of the opposition of Thaksin Government. The third is to study and analyze the tendency of political communication, employed on the internet.

The study found that, in the globalization era, the Internet has been playing a major role as a communicative tool potential for greater political involvement, evidently in the case of popular demonstrations against the government of Thaksin Shinawatra. Civil groups, as well as engaged individuals, who were either for or against the premiere and his cabinet, used the Internet as their tool for communicating politically; for example, on websites, web board, and blogs (equally known as web logs). During those moments, there were factors that potentially affected how the Internet was used in political communication. Firstly, Thailand's mainstream media (e.g. television station, radio broadcast studios and news publishers) were controlled by the government. As a result, the mainstream media had to broadcast what was likely to serve the interests of the government, leaving the unfavorable side omitted, or even unexamined, from publicity, with the on-air information partly supplied by the government and its supporters. Secondly, the Internet has become a growing trend of popular communication. And, thirdly, the alternative media was expanding with an ability to promote the rights and freedom of the public

on the issues of politics. More importantly, besides being convenient, fast, and effective, the Internet is a tool compatible with political communication because it helps enhancing the two-way communication process, which is essential toward democratic governance.

In addition to the Internet being considered as a tool of political communication, it was found that the network system is also a special space, where the public are permitted to communicating politically, apart from a gathering on the street or in other strategic places. This aspect is evident in the case of popular demonstrations against the former government of Thaksin Shinawatra. In those moments, the Internet had been used as a medium intended for sharing various forms of information among its users; such as news, political points of view, on web boards which is a part of some websites. Highly diversified in content, the Internet is open for the public, regardless of political stances. Political communication, therefore, flourishes on the web boards, enabling public discourses to progress. There displayed discourses, like “political leadership”, “the king-appointed political leadership” and “yellow shirts”

In accordance with an analysis of public utilization of the Internet for political purposes, there is a tendency that this state-of-the-art network system will still be leading its way in Thailand’s politics, as a sphere of political communication, an arena of public discourses in the new political movements and civil participation, and a strategic realm for government-sponsored services. It is important to note that the public usage of the Internet is growing in terms of quantity and quality. Whether this trend is able to continue, it depends on government policy and its application. To sum up, it is believed, perhaps, that the government’s legitimacy reflexes its proper management of the Internet.